

Sprawozdanie ze zjazdu księży profesorów i wykładowców historii Kościoła. Wigry, 11-13.04.2012 roku

W dniach od 11 do 13.04.2012 roku w pokamedulskim zespole klasztornym na Wigrach odbyło się spotkanie profesorów i wykładowców historii Kościoła. Od czterdziestu ośmiu lat, zawsze w tygodniu po Wielkanocy, spotykają się ci, którzy z pasją zajmują się badaniem historii Kościoła, jak i edukacją. Tym razem okazją do spotkania i tematem przewodnim konferencji naukowej stała się dwudziesta rocznica ogłoszenia bulli *Totus Tuus Poloniae Populus* papieża Jana Pawła II z 25.03.1992 roku wprowadzającej nowy podział administracyjny Kościoła katolickiego w Polsce. W wygłoszonych referatach zostały przypomniane zmiany w administracji kościelnej na ziemiach polskich od chwili ustanowienia pierwszych biskupstw i arcybiskupstwa w Gnieźnie aż do ostatnich zmian w 2004 roku.

Spotkanie rozpoczęło się 11.04, we środę, od wspólnej kolacji. Gospodarzem tegorocznego spotkania była diecezja ełcka, stąd uczestnictwo w kolacji biskupa ełckiego Jerzego Mazura, który następnego dnia z rana przewodniczył Eucharystii w wigierskim kościele pw. Niepokalanego Poczęcia Najświętszej Maryi Panny i wygłosił okolicznościową homilię.

Konferencja naukowa rozpoczęła się od wystąpienia ks. dr. hab. Włodzimierza Bielaka z Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego, który wygłosił referat pt. *Organizacja kościelna w średniowieczu – normy i praktyka*. Ks. prof. dr hab. Anzelm Weiss podzielił się swą wiedzą dotyczącą bezpośredniego podporządkowania ordynariatów biskupich papieżowi, stąd temat jego wystąpienia: *Biskupstwa bezpośrednio podporządkowane Stolicy Apostolskiej*. Trzecim referatem w porannej sesji było wystąpienie ks. prof. dr hab. Józefa Krętosza z Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach pt. *Wpływ etatyzmu na organizację Kościoła katolickiego na ziemiach polskich zaboru austriackiego*.

Krótką przerwą na kawę stała się okazją nie tylko do wymiany doświadczeń, wiedzy czy uzupełnieniem wygłoszonych referatów, ale

także sposobnością do zapoznania się z nowymi wydawnictwami dotyczącymi historii Kościoła. W Wigrach pojawiło się stoisko wydawnictwa Biały Kruk, które promowało nową, czterotomową serię dotyczącą historii Kościoła w Polsce pt. *Kościół na straży polskiej wolności*. Pierwszy tom, autorstwa prof. Krzysztofa Ożoga, pt. *Korona i Krzyż. Czas Piastów i Jagiellonów*, dotyczy czasu kształtowania się państwowości polskiej w zgodzie z *Ewangelią* i misją Kościoła. Coroczne spotkanie historyków, już od wielu lat, jest okazją do zdobycia przez nich najnowszych wydawnictw naukowych. Księża profesorowie – autorzy naukowych publikacji dzielą się swym dorobkiem naukowym, przywożąc ze sobą książki, często niedostępne w księgarniach, wydawane w nielicznych nakładach.

W drugiej części sesji zabrał głos ks. dr hab. Wojciech Guzewicz, wykładowca historii Kościoła w ełckim seminarium, organizator tegorocznego zjazdu. Wygłosił wykład nt. *Zagadnienie organizacji kościelnej w Drugiej Rzeczypospolitej*. Po nim referat dotyczący *Reorganizacji diecezji pruskich w 1821 roku* wygłosił ks. prof. dr hab. Andrzej Kopiczko z Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego.

Przedpołudniowe obrady zakończyły się dyskusją, w której padło wiele cennych uzupełnień czy zapytań. Autorzy referatów starali się odpowiedzieć na wszystkie postawione pytania.

Po posiłku w porze południowej organizatorzy zaproponowali objazd i zwiedzanie okolicznych miejscowości. Wielu uczestników konferencji było bowiem na Wigrach po raz pierwszy. Trasa wiodła przez Sejny, Studzieniczną, Augustów i Suwałki. Zachwycaly nie tylko śliczne krajobrazy, piękno jezior czy lasów Puszczy Augustowskiej, ale także cisza i panujący spokój.

W Sejnach uczestnicy konferencji zwiedzili bazylikę pw. Nawiedzenia Najświętszej Maryi Panny, była katedrą diecezji sejneńskiej wpisaną w kompleks zabudowań poddominikańskich. Świątynia znana jest z siedemnastowiecznej figury, słynącej cudami, Matki Bożej Sejneńskiej, koronowanej koronami papieskimi w 1975 roku. W Studzienicznej, proboszcz tamtejszej parafii, przywitał uczestników zjazdu w zabytkowym drewnianym kościele słynącym ze zdobień z poroży dzikich zwierząt. Zaprosił następnie do Sanktuarium Matki Bożej Studzieniczańskiej, gdzie modlono się przed obrazem Matki Bożej, do której w 1999 roku pielgrzymował także papież Jan Paweł II. Wizytę tę upamiętnia pomnik Ojca Świętego autorstwa Czesława Dźwigaja. W Augustowie i Suwałkach księża zwiedzili kościoły: Matki Bożej Częstochowskiej, pobudowany pierwotnie, jako cerkiew prawosławna, oraz kościół św. Aleksandra z I połowy XIX wieku, będący konkatedrą.

Pierwszy dzień obrad, pełen nowych wiadomości i wrażeń, zakończyła kolacja i koleżeńskie spotkanie księży profesorów.

Następnego dnia mszy świętej przewodniczył i kazanie wygłosił bp Jan Marian Kopiec, nowo mianowany ordynariusz diecezji gliwickiej. Po zakończonej mszy świętej była możliwość zwiedzenia krypt pod świątynią, w których pogrzebani zostali mnisi – kameduli, jak i pomieszczeń w zabudowaniach klasztornych, w których odpoczywał papież Jan Paweł II podczas swego pobytu na Wigrach w 1999 roku.

Drugi dzień obrad był już znacznie krótszy. Wykłady zaplanowano tylko w sesji przedpołudniowej, gdyż wielu księży czekała długa droga powrotna. W pierwszej części swój referat wygłosił ks. dr Adam Szot, dyrektor Archiwum Archidiecezjalnego w Białymstoku i wykładowca historii w tamtejszym seminarium. Tematem wystąpienia były *Zmiany organizacyjne Kościoła katolickiego obrządku łacińskiego w Imperium Rosyjskim w latach 1772-1848*. Autorem kolejnego referatu był ks. prof. dr hab. Stanisław Wilk SDB, rektor Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II. Z powodu jego nieobecności przeczytał go – w imieniu rektora – o. dr Arkadiusz Smagacz OCD, adiunkt Katedry Historii Zakonów na KUL.

Po krótkiej przerwie na kawę o najnowszych zmianach w administracji kościelnej na ziemiach polskich mówili: ks. dr Robert Masalski i ks. dr Tomasz Moskal. Ich referaty dotyczyły tematu: *Bulla „Episcoporum Poloniae ceoetus” – geneza i konsekwencje*. Bulla wydana przez papieża Pawła VI w 1972 roku normalizowała stosunki prawne między PRL a Watykanem i ustalała nowy podział administracyjny na Ziemiach Odzyskanych.

Po wygłoszeniu referatów był jeszcze czas na krótką dyskusję i podanie spraw organizacyjnych. Miejscem następnego zjazdu księży profesorów i wykładowców historii Kościoła wyznaczono Pelplin. Przyszłoroczne obrady mają dotyczyć kwestii misji w Kościele powszechnym i zaangażowania Kościoła polskiego na polu działalności misyjnej. Zjazd na Wigrach zakończył się obiadem, podczas którego podano wigierską specjalność – sielawę.

W pamięci wszystkich uczestników zjazdu pozostanie nie tylko zdobyta wiedza, odnowione relacje i przyjaźnie, ale głęboko wpisze się cisza panująca w pokamedulskim klasztorze oraz piękno wigierskich jezior.

Ks. Adam Szot